

Spol- och diskdesinfektorer - kvalitetssäkring

Innehåll

Spoldesinfektor.....	1
Diskdesinfektor	2
Praktiska råd.....	2
Daglig kontroll och underhåll	2
Ansvar.....	2
Spoldesinfektor.....	2
Diskdesinfektor	3
Dokumentation och loggbok.....	3
Årlig kontroll.....	3
Tilläggsrutin till ovanstående vårdrutin för kommunal vård-och omsorg.....	3
När spoldesinfektor saknas	4
När diskdesinfektor saknas eller vid driftstopp	4
Referenser.....	4
Dokumenthistorik.....	4
Dagligt underhåll av diskdesinfektor.....	6
Dagligt underhåll av spoldesinfektor.....	7

Följ vårdhandboken [Desinfektionsapparat, Vårdhandboken.se](https://www.regionuppsala.se/regionuppsala/om-regionuppsala/regionuppsala-2024-04-11).

Två typer av värmedesinfektorer används i vården. Båda regleras av standardserien SS-EN ISO 15883.

Dokumentet gäller för Region Uppsalas vårdförvaltningar, privata vårdgivare samt kommunal vård och omsorg.

Spoldesinfektor

Spoldesinfektorn är främst avsedd för sugflaskor, bäcken, urinflaskor och handfat. Den är däremot inte avsedd för instrument, enligt standard SS-EN ISO 15883.

Processen är kort, några minuter, och innebär tömning, sköljning och desinfektion med fuktig värme och ånga. Somliga maskiner avslutar processen med ett avsvalningssteg för att göra lasten mer lätthanterlig.

Spoldesinfektorn har ett grövre dimensionerat avlopp och används därför också som utslagsback för avföring, kroppsvätskor med mera jämfört med toalett.

Diskdesinfektor

Diskdesinfektorn kan ses som en diskmaskin jämfört med hushållsdiskmaskin och har ingen utslagsfunktion. Det innebär att man inte kan hålla ut kroppsvätskor, urin och avföring som i en spoldesinfektor.

Processen innefattar sköljning, diskning och värmedesinfektion. Vissa maskiner har inbyggd torkfunktion. Desinfektionstemperaturen är 90°C i minst 1 minut. Processtiden är ca 60 minuter.

Diskdesinfektorer är avsedda för instrument, skålar, glasutensilier, narkosutrustning mm och ger höggradigt rena produkter. Det finns ett flertal insatstyper för olika slags utensilier.

Praktiska råd

Tillämpa följande:

- Organisera arbetet så att oren och ren utrustning hanteras var för sig.
- Följ alltid tillverkarens anvisningar.
- Rengör och desinfektera föremål snarast efter användandet, innan kroppsvätskor och annan smuts hunnit torka in på godset.
- Rostiga instrument skall renoveras eller destrueras.
- Använd för maskinen avsedda insatser och korgar. Överlasta inte diskinsatsen.
- Saxar och liknande instrument skall rengöras och desinfekteras öppna. Ihåliga instrument skall rengöras och desinfekteras med genomspolning.
- Välj rätt program avsett för den last som skall köras.
- Efter avslutad process, desinfektera händerna innan godset tas ur desinfektorn.
- Kontrollera att godset är för ögat rent, det får inte kännas kladdigt eller skrovligt.
- Förvara utrustning och instrument torrt och dammfritt så att uppnådd renhetsgrad bibehålls.
- Alla instrument som är avsedda för ren rutin, inklusive låda med lock, diskas rutinmässigt i diskdesinfektor en gång i veckan.

Daglig kontroll och underhåll

Ansvar

Verksamhetschefen ansvarar för att all personal som använder spol- och diskdesinfektorer får utbildning avseende skötsel, tillåten godstyp, korrekt lastning samt att den dagliga tillsynen utförs.

Spoldesinfektor

Kontrollera att:

- Maskinen är märkt med giltig status för nästa årliga kontroll.
- Spolmunstyckena lätt kan rotera.
- Dysornas och spjutens spolhåll är rena och inte igensatta.
- Rimlig mängd diskmedel gått åt. Sätt streck på dunken.
- Avloppet är fritt och eventuella galler/nät rengjorda.
- Kammare, lucka, avlopp och dörrpackning är rena. Rengör och avkalka vid behov.

Datera och signera på listan som sparas i pärm eller loggbok.

Diskdesinfektor

Kontrollera att:

- Maskinen är märkt med giltig status för nästa årliga kontroll.
- Diskarmarna lätt kan rotera och är monterade åt rätt håll.
- Spolhålen på diskarmarnas över- och undersida är rena från skräp och fria från kalkavlagringar. Rimlig mängd disk- och eventuellt sköljmedel gått åt. Sätt streck på dunken.
- Inga föremål fallit ner på botten.
- Grovsilen är fri från skräp. Tag vid behov ut och rensa den.
- Eventuella insatser dockar ordentligt mot vattenanslutning.

Datera och signera på listan. Spara i pärm eller loggbok.

Dokumentation och loggbok

SS-EN ISO 15883 ställer krav på att dagliga kontroller görs av både spol- och diskdesinfektorer. Vid varje spol- och diskdesinfektor bör finnas en pärm eller loggbok.

Samla i loggboken:

- Alla apparathandlingar till exempel bruksanvisning, konstruktionspapper.
- Protokoll för daglig tillsyn, se bilagor för spol- respektive diskdesinfektor.
- Produktinformation om de disk- och sköljmedel som används.
- Namn på huvudansvarig/medansvariga på enheten, för att det dagliga underhållet utförs.
- Telefonnummer till medicinsk teknik som ansvarar för reparationer samt årlig kontroll.
- Protokoll från förebyggande underhåll samt reparationsarbeten, sparas i Medusa.

Använd loggboken vid kommunikation med tekniker från medicinsk teknik eller företag. Notera funktionsfelet, eventuella felkoder och tidpunkt för felanmälan, signera. Tillkallad tekniker läser detta och skriver in de fel som hittats, samt eventuella åtgärder.

Årlig kontroll

Innan maskinen tas i drift första gången skall validering utföras.

En gång per år skall förebyggande underhåll och Upprepad Prestanda Kvalificering (UPK) utföras.

Maskinerna ska även funktionstestas efter reparation. Detta utförs av medicinsk teknik eller serviceföretaget.

Tilläggsrutin till ovanstående vådrutin för kommunal vård-och omsorg

På varje särskilt boende för äldre (SÄBO) ska det finnas en spoldesinfektor på varje avdelning eller minst på varje våningsplan beroende på hur avdelningarna är placerade. En diskdesinfektor ska finnas per SÄBO. Spol- och diskdesinfektor ska vara placerade i ett desinfektionsrum. Skötsel av spol- och diskdesinfektorer kräver kunskap och rutiner. Ledningen ansvarar för att säkerställa att personal har tillräcklig utbildning och att hållbara rutiner upprättas oavsett var spol- eller diskdesinfektorn står uppställd.

När spoldesinfektor saknas

Hantering av urinflaskor och bäcken.

Förorenade urinflaskor och bäcken rengörs i första hand i en spoldesinfektor.

Att handdiska föremål som är förorenade med avföring och andra kroppsvätskor är alltid en stor risk avseende arbetsmiljö och smittspridning. Om spoldesinfektor saknas kan i undantagsfall följande förfaringssätt användas.

Urinflaskor:

- Använd visir, skyddsförkläde och handskar.
- Töm urinen i toaletten och rengör urinflaskan med vatten och rengöringsmedel.
- Torka av flaskan utvändigt med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.
- Om spoldesinfektor saknas bör urinflaskor vara personbundna och kasseras efter varje vårdtagare.

Bäcken:

- Använd visir, skyddsförkläde och handskar.
- Dra en plastpåse över bäckenet innan det används.
- Innehållet töms i toaletten och plastpåsen dras sedan av.
- Rengör bäckenet med vatten och rengöringsmedel.
- Torka av hela bäckenet flödigt med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.

När diskdesinfektor saknas eller vid driftstopp

I första hand ska engångsmaterial användas.

I andra hand kan i undantagsfall följande förfaringssätt användas, se länk till Vårdhandboken:

[Desinfektion av föremål, Vårdhandboken.se](#).

Referenser

SS-EN ISO 15883

Teknisk rapport SIS-TR 46:2014 Processer för rengöring, desinfektion och sterilisering - Validering och rutinkontroll inom svensk vård och omsorg.

[Bygghälsa och Vårdhygien \(BOV\), Svensk Förening för vårdhygien.se \(pdf\)](#). Vårdhygieniska aspekter vid ny- och ombyggnation samt renovering av vårdlokaler.

Att förebygga vårdrelaterade infektioner, ett kunskapsunderlag – Socialstyrelsen 2006.

Nationella vårdhandboken.

Dokumenthistorik

Författare:

Vårdhygien: Birgitta Lytsy.

Datum:

2016-01-01 Birgitta Lytsy. Dokumentet överflyttat från kvalitetshandboken.

- 2017-12-07 Anna Gustafsson sjuksköterska tilläggsrutin till ovanstående vådrutin för kommunal vård-och omsorg.
- 2018-12-04 Anna Gustafsson sjuksköterska tilläggsrutin till ovanstående vådrutin för kommunal vård-och omsorg.
- 2022-09-07 Anna Gustafsson sjuksköterska tilläggsrutin till ovanstående vådrutin för kommunal vård-och omsorg.
- 2022-12-16 Anna Gustafsson. Läger till inledning till tilläggsrutin kommunal vård och omsorg och referens Bygghygien och Vårdhygien (BOV).
- 2023-06-22 Emma Leijonqvist. Tillgänglighetsanpassat dokument.
- 2023-06-29 Pip Engkvist och Emma Leijonqvist. Tillgänglighetsanpassat dokument.
- 2024-02-14 Fredrik Idving och Anna Gustafsson. Lagt till hänvisning till SS-EN ISO 15883 avseende dagliga kontroller. Lagt till en rekommendation för hur länge protokoll för dagliga kontroller ska sparas.
- 2024-07-29 Anna Gustafsson. Under rubriken praktiska råd lagt till rutin avseende instrument avsedda för ren rutin, inklusive låda.

Protokollet sparas 1 år och kan makuleras i samband med den årliga kontrollen av spoldesinfektorn.